

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Augustanae Confessionis Historiam, Rectore Magnificentissimo, Serenissimo ... Friderico Augusto, Principe Regio ... A Recentiorum Quorundam Corruptelis Breviter Vindicatam Dabunt

**Wernsdorf, Gottlieb
Seeger, Johann Friedrich**

Vitembergae, 1705

§XIV.

[urn:nbn:de:bsz:31-67830](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-67830)

l. c. tradit. Conf. Sigwart. Disp. I. pro A. C. tb. 216. seq. & Jo. Schmid. de A. C. interpret. tb. 36. pag. m. 70. Sed & unus ex Episcopis dixisse privatis in colloquiis fertur: *Hæc est pura veritas, non possumus negare.* Henricus vero Brunsvicensis Philippum familiariter vocavit ad Coenam, testatus, *se non posse quidem negare articulos de utraque specie, sacerdotum Conjugio, & indifferentia ciborum,* teste Lutbero T. III. Epist. n. CXL. p. 140. edit. Budd. Quæ cum ita se habeant, & Nostra illa Confessio tam sollicitè adornata, solenniter exhibita, clementer recepta, studioseque sit asservata, facere cum *Strimesio* non possum, qui pag. II. negat Augustanam majoris esse, has ob causas, quam *Tetrapolitana*, auctoritatis. Hæc enim ad dignitatem & decus Nostræ adeo non aspirat, ut ne nomen quidem Augustanæ tueri unquam potuerit. Nam, quod ex adversariis ipse *Piascius in Chron. gest. Europe* p. 31. agnoscit: *Confessio anno 1530. d. 25. Jun. Casari oblata intelligenda est, quotiescunque incidit mentio Augustana Confessionis.*

§. XIV. Scripta hoc modo & publicata Confessio non ita multo post *mutata* est a Melanchthone. Cujus de auctoritate cum hoc etiamnum tempore inter nos & Reformatos plurimum disputetur, age de hoc argumento sigillatim hoc loco videamus. Ac initio quidem inter mutationem *mere circumstantialem*, & *substantialem* distinguimus. *Ill*a est, quando vocula quædam vel contrahitur, vel dilatatur: verba transponuntur: idioma mutatur, dicta quædam veterum & sententiæ insperguntur, totusque adeo contextus quodammodo a primogenio deflectit, sic tamen, ut salva nihilominus maneat res ipsa, salvusque cum primogenio exemplo, qua doctrinam, consensus. Et hæc ipsa *circumstantialis* mutatio alia est *simplex*, quæ vel per describentis oscitantiam, vel typographi negligentiam, vel corrigentis insci-

tiam

tiam accidit; alia affectata, quæ ex intempestiva quadam sedulitate, nimiaque variandi libidine promanat. *Utriusque generis mutatio* nostra in Confessione occurrit. Quod eo maxime tempore est observatum, quo de publicando Formulæ C. libro, inferendoque fide digno Confessionis & Apologiæ exemplo agebatur. Convenerat enim inter Theologos, quorum id curæ crediderat Augustus, ut bonæ fidei exemplum, minimeque suspectum eidem præmitteretur. Ac Chemnitius quidem *in Corpore Doctrina Julio*, & alias sæpe, monuerat, illud omnino præstantissimum maximeque probandum esse, quod A. 1531. ex officina Jo. Rhavii vernaculo sermone in 4t. prodierit Wittenbergæ, quam utique nitidam non modo, sed & summa fide curaque adornatam esse editionem, scimus. Itaque ad illam non modo, quoties in Formula e Confessione citandus locus fuit, respectum, sed etiam, ut ejus editionis exemplum Formulæ præmitteretur, decretum fuit. Ceterum, ubi jussu Saxonis e Bibliotheca Jenensi, quæ ante conversionem rerum in gente Saxonica fuerat Wittenbergæ, petitum fuit exemplum, quo olim, ut videbatur, Ambsdorffius usus erat, in forma 8, eodem anno & ex eadem Rhavii officina editum, mira est deprehensa diversitas, quæ animos Theologorum quodammodo perturbavit. Quis enim credat? eodem anno, ex eadem officina, & in eadem urbe. diversa, unius ejusdemque libri, prodisse exempla? Sed recte subjicit D. Lyserus: *Wem des Hn. Philippi Melancht. Art und Weise bekant gewesen / den befrembdet es so hoch nicht: denn es bey Ihm schier ein unmöglich Ding gewesen ist: Manum de Tabula, d. i. daß Er ein Buch also / wie er es zum ersten mahl hat publiciret / hätte bleiben lassen: sondern / so offft er ein Buch hat drucken lassen / so offft hat er darinne corrigiret!*

ret / adderet / subtraheret. Vid. Lyseri *wahrhaftiger Bericht wider D. Hoffmanns Beschuldigung* / lit. B. 4.

§. XV. Jam quod ad ferendum de utraque iudicium attinet, etsi ne *simplicem* quidem illam laudemus, quis enim ignaviam, inscitiam, negligentiam, laudet? magis tamen *affectatam* rejicimus, privato quippe consilio, & exemplo minimelaudando, susceptam. Etsi enim quilibet Autor jus habet, librum a se scriptum mutandi pro lubitu; aliter tamen est comparatum cum Symbolo, scriptoque publico, cujusmodi, omnium confessione, est Confessio Augustana. Hæc enim uti ad omnes spectat, sic ab omnibus quoque curari debet, ne, permessa cuilibet mutandi variandique licentia, tot demum Confessiones prodeant, quot Confitentium capita. Saxo igitur Augustus, illa exemplorum varietate deprehensa, ne quem dubitationi, vel calumniis, locum relinqueret, ipsum *αὐτόγραφον*, seu primigenium, ipsique in Comitibus recitatum exemplum, a Moguntino petiit, eoque tandem impetrato jusfit, ut duo Rhaviana editionis anni 31. exempla cum eodem diligentissime conferrentur, & quod ex duobus illis maxime respondisset, Corpori Librorum Symbolicorum, altero neglecto, infereretur, ut denuo testatur Lyserus *loc. cit. littera C. 1.*

§. XVI. Circumstantiali mutationi *substantialem* opponimus, in qua disceditur a doctrina, primo in exemplo proposita, idque in gratiam adversariorum, quo nempe eorundem erroribus latibulum præbeatur, in Capitibus a Confessione ipsa manifesto & palam improbat. Quæ quidem a circumstantiali quam plurimum differt. Hæc enim versatur in Syllabis contractis, vocibus trajectis, mutatione idiomatis & sermonis, amplificatione